

Norrbottens
Föreningsarkiv

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2025

Verksamhetsberättelse för Norrbottens föreningsarkiv år 2025

Styrelsen för Norrbottens Föreningsarkiv (Föreningsarkivet) avger härmed sin berättelse för verksamheten under perioden 2025-01-01 – 2025-12-31.

Styrelsens sammansättning

Vald fram till årsmötet år:

Ordförande:

Roine Viklund 2026

Ledamöter:

Peter Eriksson (vice ordförande) 2026

Helena Strand 2026

Margaretha Pohjanen 2027

Carin Eavestone 2027 (har frånsagt sig uppdraget)

Victor Emmoth 2027

Eric Lundvall (invalid av Reg. Norrb.) 2027

Erik Söderlund (invalid av Reg. Norrb. 24 oktober) 2027

Ersättare:

Jan-Ivar Johansson 2026

Wivi-Anne Nilsson 2026

Eivor Olofsson (invalid av Reg. Norrb.) 2027

Revisorer

Revisorer:

Tommy Sandström 2026

Bernt Drugge (invalid av Reg. Norrb.) 2027

Revisorsersättare:

Hans Palmgren 2026

Krister Hammarbergh (invalid av Reg. Norrb.) 2027

Sammanträden

Styrelsen har sammanträtt på följande datum under 2025: 21/1, 11/3, 15/4, 16/6, 2/9, 29/10 samt 2/12.

Föreningens årsmöte 2025 genomfördes den 12/5 på Arkivcentrum med 16 deltagare. Mötesordförande var Curt Persson, som efter mötet också höll ett föredrag.

Prioriteringar och viktiga händelser

Verksamhetsåret har i hög grad präglats av arbetet med att utveckla verksamheten genom användaranslutningen till Enskilda e-arkivet (EEA), en samarbetsorganisation med en e-arkivlösning. Användaravtalet undertecknades i början av året och under våren fick Föreningsarkivet tillgång till e-arkivets alla delar: system för leverans, bevarande och webb-baserad forskarsal, samt egen server, support och administratörsnätverk. Samma månad inrättades också en tillfällig tjänst som arkivassistent för att förstärka arbetskapaciteten under implementeringsfasen. Därigenom kunde Föreningsarkivets arkivarie lägga huvuddelen av sitt fokus på att införa e-arkivlösningen i verksamheten. Föreningsarkivets medlemmar erbjöds möjlighet att delta i pilotprojekt för att påbörja arkiveringen av ett mindre antal digitala arkivbildningar, samtidigt som vi lärde oss systemen och prövade ut rutiner. Först ut blev Riksförbundet HjärtLung Luleå. De möjligheter som den digitala forskarsalen erbjuder för att göra arkivhandlingar tillgängliga direkt på webben har också demonstrerats med hjälp av fotografier av våra visuellt uttrycksfulla folkrörelsefanor.

Summa summarum: Mer än 40 år efter att datafiler blev en allmänt förekommande informationsbärare har Föreningsarkivet nu en långsiktigt hållbar lösning för att bevara dem och göra dem direkt åtkomliga på webben, tack vare finansiellt stöd från Region Norrbotten. Nu gäller det att se till att föreningarna får det stöd de behöver för att kunna göra digitala arkivleveranser.

Under året uppmärksammades Föreningsarkivets 60-årsjubileum med en digital utställning om Norrbottens folkrörelsehistoria som styrelseledamoten Helena Strand utformat, samt med ett välbesökt firande dagarna före julafton med tårta och en folkbildande föreläsning med ordförande Roine Viklund.

Personal

Från och med februari månad tillträdde Emma Börjesson en tillsvidareanställning som arkivarie i samband med att hennes projektanställning löpte ut. Hon ersätter Ginger Karström. Under våren tillsattes också en tidsbegränsad tjänst som arkivassistent med Klara Öqvist. I slutet av året, och efter tjugo år på Föreningsarkivet, lämnade Per Marklund sin tjänst som arkivassistent för att gå i pension. I och med att Pers tjänst övertas av Klara (vilket stod klart efter en ny rekryteringsprocess) när hennes tidsbegränsade anställning har löpt ut vid årsskiftet, fanns det goda möjligheter för en ordnad överlämning. Även arkivchef Tore Andersson Hjulman har sagt upp sin anställning för att kunna flytta till Uppsala av familjescäl. Under försommaren och hösten genomfördes därför rekryteringen av en ersättare som tillträder efter årsskiftet.

Under 2025 har följande personer tjänstgjort vid Föreningsarkivet:

- Tore Andersson Hjulman, arkivchef
- Emma Börjesson, arkivarie
- Ginger Karström, arkivarie (t.o.m. 31 januari)
- Vilma Drugge, arkivassistent
- Annika Emmoth, arkivassistent
- Per Marklund, arkivassistent (t.o.m. 30 november)
- Klara Öqvist, arkivassistent (fr.o.m. 7 april)

Råd och service till föreningslivet

Utvecklingsmål: Att införa e-arkiv genom anslutning till Enskilda e-arkivet

Resultat: Föreningsarkivet anslöt som användare till EEA från och med april 2025.

Utvecklingsmål: Att tillhandahålla den kunskap medlemsföreningarna behöver för att genomföra arkivleveranser till e-arkivet.

Resultat: Revideringen av Föreningsarkivets skriftliga handledning till digitalt bevarande har påbörjats och vi har fastställt en formatpolicy för föreningar som ska skapa förutsättningar för digitalt bevarande av sina arkiv. Policyn tar stöd i en analys av de tekniska förutsättningarna för bevarande men har samtidigt en mer tillåtande framtoning än den policy som EEA har tagit fram för att på så sätt sänka tröskeln för att leverera befintliga digitala arkivbildningar. Digitalt bevarande har i och med införandet av e-arkivet även tilldelats mer utrymme i den återkommande grundkursen i att skapa arkiv som erbjuds inom ramen för Arkivcentrum Norrbotten.

Utvecklingsmål: Att undersöka vilka behov av stöd som medlemsföreningarna har i fråga om informationsplanering och digitalt bevarande.

Resultat: Med anledning av chefsbytet har aktiviteten skjutits fram till verksamhetsåret 2026.

Utvecklingsmål: Att ett urval av medlemsföreningarna genomför arkivleveranser till e-arkivet.

Resultat: Fyra medlemsföreningar anmälde intresse för att göra arkivleveranser till e-arkivet inom ramen för införandefasen. Av dessa har en (1) arkivleverans tagits emot och färdigställts för bevarande i e-arkivet. Övriga föreningar har behövt mer tid för att ställa i ordning leveranserna.

Anmälningar rörande den löpande verksamheten

Samarbetet med Luleå stift i Svenska kyrkan har löpt på under hela verksamhetsåret.

Tillsammans med Norrbottens museum har vi haft regelbundna avstämningar och tagit emot

4 arkivleveranser för uppställning i våra arkivlokaler. Stiftets samlade arkivbestånd hos Arkivcentrum uppgick vid årsskiftet till omkring 70 hyllmeter.

Under året har Föreningsarkivet inom ramen för Arkivcentrum Norrbotten anordnat 2 kurser till stöd för föreningar och privatpersoner som bildar arkiv. Det har varit dels en kurs i arkivvård i samarbete med Karin Tjernström på Norrbottens museum, dels en kurs i jämlika och effektiva mötestekniker med Per Herngren. Kursen med Per Herngren innehåll först en föreläsning och därefter en workshop för en mindre grupp. Båda kurserna drog ett tiotal deltagare.

Under året har Föreningsarkivet tagit emot sammanlagt 51 arkivleveranser, det vill säga i genomsnitt 1.1 leveranser i veckan under de veckor Arkivcentrum hållit öppet. Detta utgör en minskning jämfört med föregående år.

Under året välkomnade Föreningsarkivet 9 nya föreningsmedlemmar. I slutet av året hade Föreningsarkivet 270 medlemsföreningar, vilket är en ökning med 8 jämfört med föregående år.

Arkivvård

Utvecklingsmål: Att fortsätta den systematiska gallringen i D-raden så att den i slutet av året är genomförd till minst en tredjedel.

Resultat: Den systematiska gallringen har blivit genomförd. De utgallrade arkivboxarna behöver dock genomgå ytterligare en gång för att säkerställa att innehållet motsvarar förteckningen och inte innehåller handlingar med bevarandevärde.

Utvecklingsmål: Att alla handlingar på Föreningsarkivets serverutrymmen blir konsekvent namngivna och ordnade, samt att handlingar utan bevarandevärde gallras.

Resultat: Handlingarna på Föreningsarkivets serverutrymmen har namngetts, ordnats och gallringsbedömts till ungefär 60%. Återstående arbete skjuts fram till det kommande verksamhetsåret.

Utvecklingsmål: Att leverera Föreningsarkivets digitala arkivhandlingar till e-arkivet.

Resultat: Föreningsarkivets digitala protokoll, årsbokslut, verksamhetsberättelser, verksamhetsplaner och revisionsberättelser har levererats till e-arkivet; återstående arbete skjuts fram till det kommande verksamhetsåret. I den digitala forskarsalen har vi valt att sätta en tidsgräns om tio år för offentliggörandet av styrelseprotokoll.

Utvecklingsmål: Att digitisera alla Föreningsarkivets rullband med dokumenterande intervjuer, liksom samtliga magnetband som bedömts tillhöra nivå 7 eller högre i prioriteringsordningen.

Resultat: Samtliga intervjuer och samtliga magnetband som bedömts tillhöra nivå 7 eller högre i prioriteringsordningen har digitiserats.

Anmälningar rörande den löpande verksamheten

Omkring 706 arkivvolymerna har ordnats och förtecknats under året. Arbetet med att ta fram en sammanhållen arkiv- och samlingsförvaltningsplan tillsammans med Norrbottens

museum pågår alltjämt och ska, när den är klar, även länkas ihop med framtagandet av en katastrofplan. Kollegorna på Norrbottens museum har dock haft mycket att göra, bland annat med produktionen av en ny basutställning – en uppgift som kommer att fortsätta vara i fokus även under 2026.

Tillgängliggörande

Utvecklingsmål: Att uppmuntra ungdomars intresse för lokalhistoria och arkivanvändning genom att tillsammans med Norrbottens museum inrätta ett särskilt stipendium.

Resultat: Ett utkast till konstitution för stipendiet har tagits fram i dialog med Norrbottens museums avdelningschef Nils Harnesk med föresatsen att stipendiet, för att få ett så stort genomslag som möjligt, ska inrättas inom ramen för Region Norrbotten. En stipendiekommitté ska enligt förslaget utses av Föreningsarkivet och Norrbottens museum. Dialog om utformningen har även förts med Region Norrbottens tjänstemän och underlaget har överlämnats till dessa för vidare behandling och beslutsframställan.

Utvecklingsmål: Att publicera fotografier på donerade och deponerade fanor via e-arkivets digitala forskarsal.

Resultat: Föreningsarkivets bestånd av folkrörelsefanor är sedan tidigare fotograferade och bilagda respektive arkivbildares arkivförteckning i förteckningssystemet Visual Arkiv. Under året har fotografierna hämtats ut ur Visual Arkiv och förberetts för leverans till e-arkivet. Ett mindre antal fotografier har också lagts in i e-arkivet och publicerats i den digitala forskarsalen. Föreningsarkivet har enligt gällande villkor endast rätt att publicera digitala kopior av deponerade originalhandlingar som är äldre än 70 år, om inte arkivdeponenterna lämnar särskilt tillstånd för detta. Det innebär att en stor andel av fotografierna inte utan vidare kan publiceras. Arbetet med att publicera återstående fan-fotografier lämnas vidare till kommande verksamhetsår.

Anmälningar rörande den löpande verksamheten

Arkivcentrum Norrbottens forskarsal, som Föreningsarkivet bemannar tillsammans med Norrbottens museum, har under året plockat fram ca 530 arkivvolymmer till arkivanvändare. Alla arkivanvändare har möjlighet att få individuell vägledning, men har också uppmuntrats och guidats till att själva söka i arkivförteckningarna via Visual Arkivs webbapplikation. Föreningsarkivets personal har sammantaget besvarat ett stort antal förfrågningar rörande de arkiv Föreningsarkivet förvaltar.

Föreningsarkivet har fortsatt bidra till Arkivcentrums arkivpedagogiska verksamhet, såväl i planering som genomförande. Genom arkivpedagogiken skapas möjligheter att nå ut till en bredare allmänhet eller specifika målgrupper, väcka intresse för arkivverksamheten och sprida kunskap om de resurser den erbjuder var och en att ta del av. Under året har 4 arkivvisningar (varav 2 i samband med Arkiven dag) och 13 arkivcaféer med föreläsningar på olika teman arrangerats i Arkivcentrums regi. Bland de inbjudna föreläsarna kan nämnas K-G Bergström, Gunnel Tjäder och Roine Wiklund.

Liksom tidigare år medarrangerade Föreningsarkivet Arkivens dag som ägde rum lördagen den 8 november på temat natur och friluftsliv. Programmet innehöll två visningar i arkiv och samlingar samt föredrag av Emma Börjesson om Norrbottens Föreningsarkivs 60-åriga historia – från folkrörelsearkiv till e-arkiv och ett föredrag av Thomas Öberg, biolog, författare, fotograf, radiojournalist om Mitt "radioaktiva" liv. Därutöver anordnades skattjakt för barn och en fotoutställning ur Norrbottens museums bildarkiv. Besöksantalet uppgick till ca 50 personer (varav 5 personer under 18), vilket är en minskning jämfört med föregående år.

Finansiering och uppdrag

Föreningsarkivet finansieras genom medlemsavgifter, regionala och kommunala verksamhetsbidrag samt statliga medel som förmedlas av Region Norrbotten i den rådande kultursamverkansmodellen.

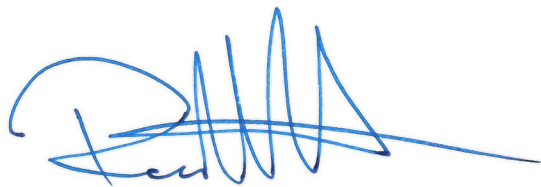
Under året har Föreningsarkivet fört dialog med flera kommuner om möjligheten att ersätta det årliga ansökningsförfarandet för verksamhetsbidraget med tillsvidarebeslut eller avtal för att på så sätt minska den administrativa bördan. Vi har också framhållit vårt önskemål om att alla kommuner i Norrbotten bidrar med åtminstone en krona per kommuninvånare och år. Hittills är det tre kommuner som beviljat Föreningsarkivet som minst ett flerårigt bidragsbeslut. Arjeplog är bäst i klassen som beslutat om att ge motsvarande en krona per kommuninvånare tills vidare. De övriga kommuner som svarat positivt på vår kontakt i frågan är Boden och Haparanda. Bland alla kommuner är det Piteå som för året bidrog med det största beloppet och i linje med principen om 1 krona per kommuninvånare.

Föreningsarkivet har genom *Kulturplan för Norrbotten* och det allmänna uppdraget för verksamhetsstöd i uppdrag av Region Norrbotten att:

- ta fram en plan för arbetet med den fortsatta digitiseringen av arkivmaterial
- arbeta för ökad tillgänglighet av digitaliserat arkivmaterial
- utveckla den publika och pedagogiska verksamheten, särskilt med fokus på barn och unga, för att lyfta arkivet som resurs och nå nya deltagare
- bidra till ökad samverkan mellan arkiven för gemensam kompetensutveckling och samordning av utvecklingsfrågor
- stötta och vara rådgivande i arkiveringsfrågor för allmänheten och skapa ökad kännedom om arkivens verksamhet
- arbeta systematiskt med hållbarhet, jämlikhet, jämställdhet och tillgänglighet
- medverka till samverkan och nätverksbyggande mellan länets organisationer, föreningar och övriga aktörer med koppling till Föreningsarkivet.

Slutord

Styrelsen för Norrbottens Föreningsarkiv vill framföra ett varmt tack till medlemmar och finansiärer för ekonomiskt stöd och engagemang som möjliggjort Föreningsarkivets verksamhet.

Roine Viklund, styrelseordförande

Ort och datum: Luleå 10/3-26

Peter Eriksson, vice ordf.

Ort och datum: Luleå 10/3-26

Carin Eavestone, styrelseledamot

Ort och datum:

Victor Emmoth, styrelseledamot

Ort och datum: Luleå 10/3-26

Eric Lundvall, styrelseledamot

Ort och datum: Luleå 10/3-26

Margareta Pohjanen, styrelseledamot

Ort och datum:

Luleå 10/3-26

Helena Strand, styrelseledamot

Ort och datum:

Luleå 10/3-26

Erik Söderlund, styrelseledamot

Ort och datum:

Luleå 10/3-26